

הבן נשר ל"ע והייסורים נוראים

אוצרות דעת, נספי חזקת ופיקי הדרכה מלוקטים מאוצר שיעוריו של הגה"ח רבי שמעון שפיצער שלישי"א

הבן נשר ל"ע והייסורים נוראים האם גם ייסורים כאלו יש לקבל באהבה?

היש מכאוב כמכאובי - מכתב מרגש וכואב מאב יקר!

כן מה יחסר לו, והלא מרוב תענוגו בדבקות השי"ת וחיותו לא ירגיש כלל בחסרון פרנסתו ובשאר חסרונותיו? וכן יש לתמוה איך שייך רשע וטוב לו, וכי מה טוב יש לו לרשע? וכי אפשר לקרוא טוב לתענוגים שפלים אלו שבין רגע היו ובין רגע חלפו?!

המשגיח הוציא אנחה עמוקה מלבו והוסיף: "בוודאי מוכרחים אנו לומר שאין המדובר בעניינים גשמיים, כי אלו אינם נחשבים לא כרע אצל הצדיק ולא כטוב אצל הרשע, אלא כשמדברים על הרע מתכוונים לצדיק זה שבניו אינם הולכים בדרכי ישרים, כי הצדיק רצונו עז להעמיד דורות ישרים וכשאחד מבניו סוטה ח"ו מן הדרך הישרה, צער גדול הוא עבורו, ועל כגון דא שאל משה רבינו - מפני מה יש צדיק ורע לו. וכשמדברים על הטוב מתכוונים למי שבניו הולכים בדרכי ישרים, ועל כגון דא שאל משה רבינו - מפני מה יש רשע וטוב לו, מדוע אנו מוצאים לפעמים רשעים שבניהם הולכים בדרכי ישרים לפליאת כל רואיהם?"

חייב אדם לברך על רעה רוחנית

עומק גדול יש בדבריו אלו של רבי שמעון'לי זעליחוב'ער זצוק"ל, כי הנה ברוב הפעמים כשהאדם חושב שהוא סובל יסורים, הוא מפני שרצה להשיג דבר מה והחליט שדבר זה טוב עבורו ובסוף הדבר נמוע ממנו, אך מי גילה לו רז זה שהדבר טוב עבורו ושמה אינו אלא רע עבורו ומן השמים מצילים אותו מן הרע. כשהוא מחשיב את עצמו כצדיק ורע לו, הוא טועה בכפליים, גם בזה שהוא מחשיב את עצמו לצדיק וגם בזה שהוא מחשיב את חוסר מילוי רצונו כיסורים. כאשר משה רבינו דיבר על צדיק ורע לו, הוא דיבר על צדיק אמיתי ועל רע שאפשר באמת להחשיבו כרע, והיינו יסורי נפש עמוקים הבאים מדברים מעין אלו שעל פי תורה נחשבים כרע, ואלו נקראים יסורים אמיתיים אשר על האדם לקבלם באהבה. אמור מעתה: יש מהלך לקבל את יסורי הנפש הבאים בעקבות ילד שסטה מן הדרך הישרה באהבה ובשמחה. יתכן שיהיה קשה מאוד לעבוד על זה, ואפשר שנוצטרך לחפש את הדרך לעבוד על זה, אבל המהלך קיים!

[מפני קוצר הנייר וגבולותיו, הוצרכנו לעצור בכאן. וא"ה בגליון הבא נחל להביא את המהלך להבנת ענין זה, ולו אפס קצהו!]

(מתוך סדרת השיעורים על "שער הביטחון" שבספר "חובות הלכות", שיעור כו. לשמיעת השיעור המלא, חיינו לקו השיעורים (בא"י), לחצו בכניסתכם למערכת 2 - שיעורי חובות הלכות), ובהורו שיעור 26. שמעון וביטחון)

להם, הם מתחילים להתרוצץ למומחים אחרים, גדולים מן הראשונים, ומוסיפים בתפילות לבורא עולם מעמקי לבבם, וכן חוזר הגלגל חלילה, והילד הולך מדחי אל דחי ונרו הולך ודועך לנגד עיניהם.

אף לי בן כזה בביתי, ומה אומר ומה אדבר? טרם נוצר העט שיוכל לתאר את הצער של ההורים ושל בני המשפחה הקרובה והרחוקה. בתחילה הורים אלו מאשימים את עצמם באמרם, שמא הקשינו על הבן יותר מדי או שמא לא הקשינו עליו דיו, ובדרך כלל מקורביהם החושבים את עצמם למביני דבר עוד נוהגים לפזר מלח על הפצעים - למה לא עשית כך ולמה לא נהגת כך? ומדוע התגוררת במקום זה, הלא ידעת שהשכנים יורידו אותו מן הדרך? זה אומר זה גרם לו וזה אומר זה גרם לו.

עומדים להם ההורים שבורים ורצוצים, ושואלים: "היתכן שמה שהילד נפגע עד עמקי נשמתו ממלמדו או מחבריו לספסל הלימודים הוא הדבר הטוב ביותר עבורו?! היתכן שמה שהתחברו אליו ילדים וחשפו אותו לדברים שאין נפש יהודית צריכה להיחשף אליהם, זו המציאות הטובה ביותר עבורו? הלא הקב"ה רוצה שכל אחד מבניו ילך בדרך הישר וישמור תורתו ומצוותיו עד הקצה האחרון ושלא יחטא חלילה, ואיך שייך לומר שמציאות זו היא המציאות הטובה ביותר עבורו?"

היהודי חותם את מכתבו בזה הלשון: "לבותיהם של אלפי המשפחות הסובלים מצער גדול זה בוקע רקיעים, כיצד נוכל לומר להם שיקבלו את יסוריהם בשמחה?"

צדיק ורע לו כיצד?

אמנם כן, רק למקרא מכתב זה ירדו דמעות מעינינו, אך עם כל זה עלינו להסתכל באוריינת ולראות מה כתוב בה, שהרי אין לנו שיעור רק התורה הזאת ומה שתאמר לנו התורה ומה שיאמרו לנו הצדיקים מוסרי התורה - להם נאמין.

האדמו"ר רבי אברהם אביגדור נחום מסטריקוב זיע"א מסר מה ששמע כמה פעמים ממורו ורבו הגה"ק רבי שמעון מזעליחוב הי"ד זצ"ל משגיח דשיבת חכמי לובלין, וכה אמר: "משה רבינו שאל מאת ה': רבוננו של עולם! מפני מה יש צדיק וטוב לו ויש צדיק ורע לו, יש רשע וטוב לו ויש רשע ורע לו?" (ברכות ז, א), ויש לתמוה איך שייך כלל צדיק ורע לו, הלא הצדיק יושב כל ימיו על התורה ועל העבודה וכל תענוגו וחיותו הוא מקבל מבוראו, ואם

בגליונות של החודש האחרון הבאנו בארוכה על סגולת קבלת היסורים באהבה, כמאמר חז"ל (ברכות סב, א) "קבלה דיסורי שתיקותא ומבעי רחמי", תחילה יש לדום ולקבל את היסורים באהבה ורק לאחר מכן להתפלל, וכן מה שכתב האור החיים הקדוש (ריש מו, ז) "סמא דיסורי קיבולי", סם המרפא של היסורים הוא לקבלו באהבה, וכדברי רבא במסכת ברכות (א, ס) שיש לקבלם בשמחה מתוך ידיעה שאם כך עשה ה' בוודאי הוא הטוב ביותר עבורנו.

הבן נשר, הייסורים נוראים

לפנינו מכתב ששלח יהודי נכבד משומעי השיעורים תמידין כסידרו: "דיברו על אודות הענין לקבל את הקשיים העוברים עלינו בשמחה ולהאמין שזה הטוב ביותר עבורנו. אך שאלה לי אליך, ולא רק שאלה שלי היא, אלא אף גם שאלתם של אלפי בני אדם מדי יום ביומו. חתן וכלה מתחננים, כל מטרםם ותקוותם היא לבנות בית נאמן בישראל ולגדל ההולכים ההולכים בדרך ישראל סבא. הקב"ה מסייע בידם והנה יש להם משפחה ברוכה בילדים זכים וטהורים. ברצונם לחונכם על פי דרכם, הם שולחים אותם ללמוד בבתי החינוך הטובים ביותר, ומלבד זה הם הולכים לצדיקים ולחכמים לשאול בעצתם ועושים ככל אשר מורים להם ושופכים את לבם בפני בורא העולם שיצליחו בחינוך הילדים.

כעבור זמן מה והנה הם מקבלים שיחת טלפון ממלמדו של אחד הילדים שהילד המחונן מתחיל לעורר קשיים ועוד מעט קט וירד ח"ו מדרך הנכונה. הם נכנסים מיד לעובי הקורה ומתחילים להפוך עולם ומלואו כדי לסייע לבנם בכל מה שאפשר. הם מצמידים לו מורה פרטי, הולכים עמו לפסיכולוג ועושים הכל לפי הענין למען ייטב לו לבניהם... יש ונודע להם לאחר דרישה וחקירה שהילד נפגע מהתנהגותו של המלמד, יש ונודע להם שהיה כלי מרמס לחבריו לכיתה אשר התעללו בו והשפילו את נפשו העדינה עד עפר, אך יש גם שאינם עולים בשום אופן על מקור הקושי. הם משתדלים לעשות ככל אשר לא ידם, אך אינם מוצאים פתרון.

בלית ברירה הם מעבירים אותו למוסד אחר אשר משתדלים בו יותר להשקיע בנפשו של התלמיד הפרטי. כסבורים הם שכבר באו אל המנוחה ואל הנחלה, אך באחד הימים הם מוצאים את הילד חוזר מהמוסד החדש עם הרגלים חדשים שאינם לפי רוחם ואף לא לפי רוח התורה - אותם למד מחבריו לספסל הלימודים. בצר

צו השעה: אהבת חינוך!

לרגל ימי בין המצרים – נקודות שונות לחיזוק בענייני בין אדם לחבירו!

לקהילה עשירה? כשיש אנשים באותה הקהילה שמרוויחים הון רב. הוא הדבר ממש כשכלל ישראל משופע בעשירים ובעלי חכמה ומדע, כי סוף כל סוף הכל יחזור אל הפרט, ואם כן קיים בעצמך שלח לחמך על פני המים כי ברוב הימים תמצאנו. אל תחשוש כל כך! לא מפני שתיקנת את מידותיך ואתה שמח בשמחתו של הזולת, אלא מפני שלפי חשבון פשוט כדאי הוא לך!

גלגל הוא החזור בעולם

לפני כמה חדשים סיפר מחנך דגול בעל שם בהתרגשות עצומה: יש לי קו טלפון שבו אני מעניק שלא על מנת לקבל פרס עזרה למחנכים הזקוקים לעצה והדרכה במלאכתם מלאכת שמים. לפני כשש שנים עסק הייתי במסגרת זו בנתינת עזרה לנער צעיר שהתמודד הרבה בחייו והשקעתי בו את כל כולי, ואכן השקעתי נשאה פרי ואותו בחור גדל לירא שמים אמיתי, חכם ומוכתר בנימוסים. חלפו עברו שש שנים וחיפשתי שידוך לבתי. חיפשתי כמה שנים ולא מצאתי. לאחר תלאות מרובות, היא נכנסה בברית האירוסין עם לא אחר מאשר אותו בחור. לאותו בחור היה אמנם חסרון קטן, אך בגלל שטיפלתי בו והכרתי את חסרונו, ידעתי שאין חסרון זה נחשב לכלום והשידוך נגמר בסימן טוב ובמזל טוב.

הנה זו דוגמא למציאות זו שבה האדם עושה חסד לאחר והוא עצמו מרוויח מזה, ותמיד הוא כך, כי כל מה שהאדם עושה לעצמו הוא עושה, אלא שלא תמיד רואים זאת. כשנבין זאת היטב, תיפסק שנאת חינוך מאתנו! והרי לדאבוננו גדושים אנו בשנאת חינוך, אלא שאין אנו קוראים לה בשמה. הנה הוא מראה פנים שוחקות לפלוני ואפילו מתחסד עמו, אבל עמוק בלב הוא מרגיש צביטה, אין הוא יכול לסבול שהוא מצליח. כשתדבר עמו על שנאת חינוך, לא יבין על מה אתה שח, הרי מעולם לא דיברתי עליו סרה, ולהיפך, תמיד אני משוחח אתו בחביבות ועוזר לו בכל מה שהוא צריך. אמת ויציב, אבל בפנים בלבך צובט לך, איך יתכן שהוא מצליח ואני לא. הלא אפשר לבנות בית המקדש אם נוותר על צביטה זו, ובפרט שכפי המתבאר אין שום סיבה לאותה צביטה!

עצה נפלאה לישועה

בספר "דברי שמואל" להרה"ק רבי שמואל מסלאנים ז"ע א' (פרשת תולדות) על הפסוק "ומברכך ברוך" כתוב כך: "תורתנו הקדושה נתנה עצה טובה איך להיושע בזמן שהאדם נצרך לישועה, שיאהב את חבירו ישראל בכל לבו וישמח בראותו שהוא מצליח ויברכהו, כי אז יתברך גם הוא בכל הברכות.

אכן הברכה שיברכהו לא תהיה אמירת מילים בעלמא, אלא היא תהיה סימן לאהבה הגדולה

לתפקיד זה. והגם שנראה לך שאתה מתכוון באמת למה שאתה אומר, בתוך תוכך אתה יודע שאתה רוצה לומר כך משום שאתה מרגיש שזה בא על חשבונך. כך הוא בענייני פרנסה וכך הוא בענייני מעמד וכבוד. האדם סבור שאם כולם ירוצו אחרי פלוני ויתנו לו כבוד ויקר, לי לא יישאר כלום, ולכן כדי להניח את דעתו, הוא מתחיל להקטין את פלוני במחשבתו (ולפעמים אף להשמיע לרבים) "לא, פלוני אף פעם לא יצליח. כעת רצים אחריו, אך זה כלום, אין לו סיכוי להצליח". מחשבות קטנוניות הן שחולפות במוח האדם מפני שחושש שפלוני ישיג כסף או כבוד או שאר הצלחות.

אכן הרוצה להיצמד אל האמת, עליו לשנות את תפיסתו. אדרבא, ככל שיהיה לפלוני יותר, אני ארוויח יותר. כשפלוני ינחל הצלחות, מאחר שנשמות ישראל מחוברות זו לזו, זה יגרום באופן ממייל שאף אני אנחל הצלחות!

בדרך משל, מי שפרנסתו דחוקה מפני שיש לו מזל של עניות, כשרואה את חבירו הולך להרוויח סכום גדול, הוא נרתע לאחור. למה אתה נרתע? הלא אתה הוא שתקבל שפע בעקבות הצלחתו. הנה אילו הייתה השמועה מתגנבת לאזניך שידידך הקרוב הולך להרוויח כמה מליון דולר, הלא בוודאי היית שמח על כך, כי היית מעלה בדעתך שהלה יתן לך מעשר מן המעשר. מעתה תדע שלא רק כאשר יידך הקרוב מרוויח כך הוא, אלא כך הוא כאשר כל אחד מישראל מרוויח, תמיד אתה מרוויח בגלל כן.

כך הוא בענין הצלחה כספית וכך הוא בענין שאר ההצלחות, אם אתה רואה את חברך הולך להצליח, דחוף אותו אל ההצלחה, ואף אתה תשתכר מזה!

הרווח כולו שלך

דוגמא נוספת: אתה נמצא בקהילה שיש בה כמה נערים שמתמודדים עם יהדותם. קח בחשבון שגדיים אלו ייעשו תיישים והדרדרותם תלך ותחמיר, ובנך יהיה שרוי בסכנה גדולה, כי יתכן שיתחבר אליהם ויפגע אף הוא ר"ל. תשקיע מעכשיו באותם נערים, כי אתה תרוויח מכך יותר מכל. וכי זקוק אתה שבנך יתחבר עם נערים מנוערים מן המצוות?! איזהו חכם הרואה את הנולד!

זהו סדר הדברים תמיד, כשיש טוב בישראל, הוא מקרין על כולם. כשיש עשירים כולם מרוויחים, שהרי מוסדות התורה מקבלים מהם, ארגוני החסד מקבלים מהם וכן הלאה. כשאין עשירים, ההתמודדות קשה בהרבה. למה תחשוש כל כך מהצלחתו של פלוני? תחדיר במוחך שכשיהיה לפלוני, אתה תרוויח. בקהילה עשירה אפשר להקים גמ"חים של הלוואות גדולות, אפשר להקים ארגוני סעד, נו, איך נעשית הקהילה

נצטוונו מפי הגבורה "ואהבת לרעך כמוך", והרי ידוע שהוא יסוד ושורש לכל המצוות, כמו שאמר רבי עקיבא זה כלל גדול בתורה. ובמיוחד בימים אלו, הלא מאמינים אנו באמונה שלמה שכאשר נתחזק במצוה זו לקיימה כראוי, ייבנה בית המקדש. ובכן נלמד מצוה זו ונתמקד בה בעזרתו יתברך.

שטופ יענעם צו!

אחד מחסידי הרה"ק רבי בן ציון מאבוב ז"ע א' (נעק"ש ביערות לבוב ביום ד' אב ה'תש"א, הי"ד) ושמו ר' נחום זאלץ נדחף פעם לחטוף שיריים. כשהרבי הבחין בכך, שאל אותו: "מדוע אתה דוחף אחרים?" והוסיף בכהאי לישנא, אדרבה: "שטופ יענעם צו, וועסטו אויך האבן!" [- קרב אחרים בדחיפותך, ואזי יהיה גם לך:] דיבורו של הצדיק חרש תלמים בלב החסיד והיוותה נר לרגליו בכל שנות חייו. כל אימת שהיה צריך למשהו, ואף גם לישועה, זכר את דברי רבו: "שטופ יענעם צו, וועסטו אויך האבן".

[והאמת שהוא כבר נזכר במאמר חז"ל "כל המתפלל על חבירו וצריך לאותו דבר, הוא נענה תחילה". הלא הדבר היחיד שהאדם יכול לעשות כדי להשיג את הצטרפותו הוא להתפלל, וכיון שיתפלל בעד חבירו, הוא עצמו ייושע].

ובמשך כל שנות השואה, כשהיה שרוי בין חיים למות, היה ר' נחום זוכר את דברי רבו ועושה ככל אשר לאל ידו להציל אחרים מתוך אמונה שזו העצה הטובה ביותר בשבילו להינצל. כשהיה בגטו קראקא החזיק בית מלאכה, בו העסיק 'כביכול' מאות עובדים ובתוכם רבנים שלא ידעו לעסוק במלאכה, הכל כדי שהנאצים ימ"ש ישאירום בחיים, כי באותה תקופה היו משאירים את העובדים ולוקחים את המובטלים להשמדה ר"ל. ואכן הוא עצמו ניצל ושרד את השואה...

הצלחת חבירך – הצלחתך!

בעוסקנו בסוגיא של אהבת חינוך, נעשית אמרה זו נחוצה ביותר. כשהאדם מרגיש שאם פלוני לוקח, זה מוריד ממנו, נעשה ריחוק בינו לבינו. ולדאבוננו הדבר מצוי מאוד, ולמשל כשאחד לוטש עיניו על בחור אחד מהולל בתשבחות לקחתו לחתן, ושם לבו שגם חבירו לוטש עיניו עליו, הגם שהוא מכיר את כל מאמרי הבטחון, קשה לו עד מאוד להכניע עצמו, כי הוא רואה עין בעין שאם חבירו יזכה בו, זה יבוא על חשבוננו שלו.

לכן צריכים אנו לשנן שוב ושוב עוד לפני שאנו באים לידי נסיון: "שטופ יענעם צו, וועסטו אויך האבן!" יש איזו משרה [שטעלע] שאתה חושק בה מאוד, והנה באים להתייעץ אצלך אם פלוני מתאים לאותה משרה. רצונך לענות: 'הוא אמנם אברך יקר, אבל איני יודע אם הוא מתאים כל כך

שהוא אוהבו, וכמו שהכהנים מברכים "לברך את עמו ישראל באהבה". עצה נפלאה היא לישועה, לאהוב את השני ולשמוח בהצלחתו ואפילו כשהצלחתו היא באותו תחום שלי. זהו ומברכיך ברוך, כל המברך את חברו, הוא עצמו מתברך!"

וממשיך שם: "אך דא עקא שהבעל דבר מצליח לעורר באדם קנאה ושנאה כלפי חברו, כדי שעל ידי זה גם ימנע את הישועה מעצמו". היצר הרע אינו רוצה שתצליח, ולכן הוא מספר לך סיפורים כדי שתרגיש שהצלחתו של פלוני עומדת לך לרוועץ, ואז ממילא לא תשמוח בה ולא תברך את פלוני, וממילא לא תזכה לברכה.

"ולפיכך צריך האדם להלחם נגד מידתו זו, ולהתאמץ לשמוח בשמחת חברו ולברכו תמיד, כי אז ימשיך גם על עצמו ישועה גדולה". עד כאן לשון קדשו של הרה"ק מסלאנים זיע"א.

למ. אם אין מקום, אפשר להוריד המסומן בקו

היצר הוצה להוריד את האדם לטמיון

ונרחיב מעט: בספרים מבואר בפירוש הפסוק "צופה רשע לצדיק ומבקש להמיתו", שהיצר הרע אינו מבקש שתם להכשיל את האדם בעבירה, אלא הוא מבקש לבטל את הקדושה. הוא מכשילו בעבירות כדי שירד מטה מטה עד שיגיע לטמיון ויישאר שם לנצח נצחים. כל כך גדולה היא שנאת הסטרא אחרא לכל יהודי. היצר הרע יודע שהדרך הקלה ביותר להוריד את האיש היהודי לטמיון היא על ידי שיכשילו בעבירה, וכפי שהיה אצל בלק ובלעם שניסו בכה וניסו בכה, עד שאמר לו בלעם: אם רוצה אתה להורידם לטמיון, תכשילם בעבירה, כי זה פועל יותר מכל...

לכן צריך האדם לשנוא כל כך את היצר הרע, שהרי הוא יודע שהוא אורב עליו יום ולילה להורידו לטמיון, וגם התפילות 'ותצילני מיצר הרע' צריכה לבוא מעומק הלב ולא מתוך שאנגות, שהרי הוא שרוי בסכנה גדולה מחמת היצר האורב לו מכל עבר ומכשילו מבלי להיות מוכן לכך.

לימדנו בעל דברי שמואל שאחד מהשקרים שהיצר משתמש בו כדי להוריד את האדם לטמיון, הוא מה שמספר לו שיפסיד על ידי הצלחתו של פלוני. הן האמת היא להיפך ממש, כי הנה שפע רב עומד למעלה ומחכה לרדת לעולם, שהרי טוב ה' לכל ורחמיז על כל מעשיו והוא נותן וחוזר ונותן גם למי שאינו ראוי, וכל אחד יש בהישג ידו ליטול מאותו שפע, אך היצר הרע עומד ומבלבלו ומסוּבב את ראשו למקום אחר כדי שלא יטול. והנה פעמים הרבה הצינור שדרכו ירד אלך השפע הוא כאשר תתפלל על חברך, כי אז ירד השפע לעולם על ידי חברך ותקבל אף אתה, אך היצר מבלבל אותך לחשוב להיפך, שאם השפע ירד לפלוני, לך לא יישאר.

התפלל על פלוני שיצליח, אך לא מפני שאתה רוצה גם כן הצליח, אלא באופן אמיתי ביותר, מתוך הכרה שטוב הוא שחברך מצליח, כי אז יגיע השפע גם אליו ויזכה לכל הישועות!

לא תשנא את אחיך בלבבך

נקודה נוספת: יש והאדם מגיע להחלטה קריירה

שיותר אינו מדבר עם חברו, או שיותר לא יענה לו בטלפון, או שסתם יראה לו איזה ריחוק מסוים. מה לעשות? ראיתי שפלוני אוהב ויכוחים ואינו מתאים לי, ילך הוא לדרכו ואלך אני לדרכי. איני שונא אותו, איני נלחם אתו, אבל למה לי להתחכך אתו. הוא חושב שהוא הולך להרוויח מזה, כי כך הלה יבין שאי אפשר לדרוך עלי, וכשדורכים עלי, משלמים מחיר.

יידע האדם שרוב הסיכויים שלא ירוויח כלום מזה, כי הנסיון מוכיח שאנשים אינם מבינים רמזים, ומאיך יפסיד מזה הרבה מאוד. אם רוצה הוא לעורר את פלוני על שאינו מתנהג עמו נכונה, ילך אליו וידבר עמו פנים בפנים.

אם אתה רואה את חברך הולך להצליח, דחוף אותו אל ההצלחה!

איסור דאורייתא

דבר זה דאורייתא הוא, אינו עצה בעלמא שחידשו מומחים, אלא דאורייתא, והרי כל הכתוב בתורה עצות עמוקות הן, עצות עמוקות ואמיתיות, וכל דרך אחרת היא שקר וכזב שיוירי את האדם לטמיון.

ובכן, איה הוא כתוב בתורה? הוא כתוב בפסוק דלא תשנא את אחיך בלבבך, וכמו שכתב הרמב"ם בפירוש לאו זה שאם יש לו לאדם טענה על חברו, מחויב הוא לאמרו לו, ואם לא יאמר לו, יעבור על איסור זה. וזה לשון הרמב"ם (הלכות דעות 1.1): "כשיחטא איש לאיש לא ישטמו וישתוקו כמו שנאמר ברשעים ולא דבר אבשלום את אמנון מאומה למרע ועד טוב כי שנה אבשלום את אמנון, אלא מצוה עליו להודיעו ולומר לו למה עשית לי כך וכך ולמה חטאת לי בדבר פלוני, שנאמר הוכח תוכיח את עמיתך".

הנה יש והאדם מעדיף לשמור את הטענה לעצמו כדי שלא לעורר מהומה ומחמת כן הטינא בוער בלבבו, מלמדנו הרמב"ם שדבר זה איסור דאורייתא הוא. יש שתי דרכים: או שיעבוד על עצמו למחול לחברו בלב שלם, או שייפגש עם חברו אחרי הכנה ראויה ואז יציג לו הדברים בדרך של אהבה - יתכן שאתה לא התכוונת, אבל אני רוצה לומר לך איך אני מרגיש, אני מרגיש מרומה מאוד וכואב לי עד מאוד. גאוותו של אדם אינה מניחה לו לעשות זאת, היא זו שגורמת לאדם לעבור על איסור דאורייתא, כי יאמר האדם בגאוותו: איני רוצה להרוס את מעמדי, טוב יותר שאראה פנים כאילו אין הדבר כואב לי...

כשקולטים דבר זה בשכל, מבינים שיש שתי דרכים, דרך האמת ודרך השקר, ובעוד דרך האמת מובילה את האדם לחיי נצח, דרך השקר מובילה

אותו לשאול תחתית. כפי שהיצר הרע מכשיל את האדם בשמירת עינים ובשאר עבירות כדי להורידו לשאול, כך הוא מבלבל אותו בכל עת בשקרים ומספר לו מה יביא לו רווח ומה יביא לו הפסד. כשיבוא לענייני ממון, יפתנו להשקיע במקום כזה שיכניסנו לבור של חובות אשר לא יוכל לצאת ממנו עד סוף ימיו. הוא נהנה מזה שהאדם שוקע עמוק בתוך הבוץ.

אמנם האדם מתפלל בכל יום שלא יבוא לידי נסיון של שנאת הבריות, אך עם כל זה אינו יכול לדעת מה ילד יום, כי אפילו יהיה איש בין אנשים ובעל מידות אצילות, יתעוררו אצלו מטבע היותו בן אנוש אירועים קטנים בביתו עם בניו ובני ביתו. יהיה עליו לפתוח כל פעם את הענין ולהתדבר בו, ובזה יקיים המצוה דלא תשנא את אחיך בלבבך, כי כשהטענה נשארת בלב, היא הופכת לטינה ושנאה, וכשהיא יוצאת החוצה, היא מתפוגגת.

והנה הדרך לעבוד על זה, היא לנסות זאת במקום אחד שאינו קשה לו לעשותו שם, כי אז יקיים מצוה זו לראשונה, וכשהאדם מקיים מצוה, הוא מקבל כוח לקיימה שוב בבחינת מצוה גוררת מצוה.

זיגף את האבן מהלב

שמעתי מיהודי: "בעקבות איזו התעוררות שהיתה לי, קיבלתי על עצמי לומר ק"ש שעל המיטה בכוונה, והנה ביום הראשון כשהתחלתי לומר "רבנו של עולם הריני מוחל לכל מי שהכעיס אותי", הרגשתי שיש לי טינה בלבי על פלוני, טינה שאני כבר נושא אצלי חדשים ארוכים. היה זה בעקבות כך שהלה ביקש ממני שאעשה לו איזו טובה וסירבתי כי לא הייתי יכול לעשותה לו, אך הלה חשב שאני יכול ואיני רוצה ועשה אתי 'ברוגז', ומאז אני נושא בלבי טינה עליו. ובכן, מה עשיתי? מיד עצרתי, התקשרתי לפלוני לפייסו תוך שאני מביטח לו לעזור לו מבחינה כספית, וחזרתי לק"ש שעל המיטה".

שח אותו יהודי: "במשך כמה חודשים התהלכתי עם אבן קטנה שהכבידה על לבי בגלל דבר זעום בלתי צפוי שאירע לי, וכל פעם כשהייתי בבית הכנסת, לא הייתי יכול לעבור דרך מקומו של פלוני, כי לא ידעתי אם לומר 'גוט שבת' או לא לומר. הייתי צריך להקיף כל פעם כדי לצאת מצד אחר. והנה עכשיו השקעתי כמה רגעים בלבד והכל בא על תיקונו. הפכתי לאיש אחר!"

הלא מעשים שבכל יום הוא, ועל זה אמר לנו הקב"ה: אם תשאיר זאת אצלך תעבור על איסור דלא תשנא, ואם לא תשאיר זאת אצלך, אלא תדבר עם פלוני, לא תעבור על איסור זה. ואע"פ שקשה לך למחול לו, עליך לדבר אתו, ואע"פ שאתה חושש שהלה ירים קולו עליך, עליך לדבר אתו ולפייסו שלוש פעמים כמבואר בהלכה. ואם הלה לא נתפייס, תוכל לבוא לאחר תקופה ולומר לו בענווה: אומר לך את האמת, קשה לי להתפלל, כי אני כאוב מאוד עליך. זה דורש אמנם ענוה גדולה, אבל זוהי הדרך.

סוף דבר, נתחזק כולנו באהבת חיים בימים אלו, וירווח לנו כל הימים, בהכנה נפלאה לבני בית המקדש במהרה בימינו, אמן!

הציפייה לגאולה

במשנתו של הרה"ק בעל הישמח משה זיע"א

(סתלק לפני מרמזים ביום כ"ח תמוז ה'ת"ח)

מעשה

מה נאה לדבר בימים אלו אודות ציפייתו הגדולה של רבינו לביאת המלך המשיח. הצדיקים אמרו עליו על רבינו שהיה בו ניצוץ של ירמיה הנביא. ציפייתו לביאת המלך המשיח היתה כה גדולה עד שהיה מניח את בגדי השבת ואת מקלו ליד מיטתו כדי שמיד בשמוע הבשורה יוכל לצאת לקראת המלך המשיח. כך היה מצפה ומיילל בכל רגע כי הנה זה בא.

נכדו בעל ייטב לב זיע"א כתב אודותיו: מרגלא בפומיה דהישמח משה שהצדיקים בבואם אל העולם העליון נהנים שם מזיו השכינה ומרוב התענוג הם שוכחים מהעולם התחתון ואינם משתדלים עבור ביאת המשיח. אך אני כשאבוא לעולם העליון לא אסכים להיכנס לגן עדן עד שלא יבוא המלך המשיח לגאול את עם ה'.

הבנה למעשה

לימים אמר על כך הרה"ק רבי מאיר מפרמישלאן זיע"א: בעל "ישמח משה" עמד בדיבור ולא הסכים להיכנס לגן עדן. אך היות שעדיין לא הגיע זמן הגאולה יצא לקראתו דוד המלך וניגן לפניו בכינורו, ומגודל המתקוות נמשך אחריו עד שנכנס עמו לגן עדן.

מעשה

רבינו חשב שטריימל בראשו גם בימות החול, אלא שבחול היתה לשטריימל כיפה שחורה ובשבת קודש - כיפה לבנה. רק בשלושת השבועות לא היה חובש שטריימל, ואף זאת רק בתחילת ימיו, כי בסוף ימיו חשב שטריימל גם בשלושת השבועות מלבד בתשעת הימים, ולאחר מכן הסיירו רק בשבוע שחל בו.

פעם המתווה בביתו של רבינו לחתנו בעל "אריה דבי עילאי", וכשהגיע הודיעו כולם: "הנה הוא בא! הנה הוא בא!" כששמע הקול היה שמוחך באזני רבינו, בטוח היה שמדובר במלך המשיח שהגיע לגאול את ישראל והזדרז ללבוש את בגדי השבת כדי לצאת לקראתו. וכשאמר לו שהמשיח לא בא כי אם חתנו הצדיק, כאב לו מאוד וכמעט שנתעלף.

הבנה למעשה

פעם אמר: "אילו הייתי יודע בנערותי שאגיע לגיל הזקנה וכן דוד עדיין לא בא, לא הייתי סובל הצער הגדול ולא הייתי נותר בין החיים. ביטחוני בכל יום בה' יתברך שישלח לנו בזה היום את המלך המשיח לגאלנו, הוא זה שעמד לי להישאר בין החיים!" והפסיר: "מוכן אני בכל יום למסור את נפשי עבור הגאולה כי אני מרגיש שזה עיקר חיותי ואם לא - למה לי חיים!"

פעם התלהט ואמר: "אילו היו סבורים שאני מבקש את הגאולה בשביל טובתי, הנני מוכן מוזמן לרדת לשאל תחתית ושפילו לא יבואו להודיע לי שהמשיח בא, ובלבד שיתגדל ויתקדש שמיא רבה!"

מעשה

פעם אמר בנוכחות נכדו בעל "ייטב לב" זיע"א, כפי שסיפר הרה"ק מצאנז-קלויזנבורג זיע"א: "הייתי בעת יציאת מצרים, ואני זוכר כיצד עבדתי בחומר ובלבנים יחד עם אחיי מישאל, ועוד אני זוכר את הבית שלנו במצרים ואפילו את חדר המטבח שבתוך הבית ואת כל הכלים שהיו בו. אני זוכר בבהירות גדולה את המצרי שגשג אותי והיכה אותי באמצע עבודתי, ואפילו אם יעמוד בין הרבה גויים אוכל להבחין בו. כן אני זוכר את הליכתנו במדבר ואת מעמד קבלת התורה".

שאל אותו נכדו בעל "ייטב לב": "הזוכר אתה סבי את מחלוקת קורח ועדתו?!" השיב לו רבינו: "בוודאי אני זוכר אותה. אני זוכר אותה כאילו היתה זו רק אתמול. היו שם שלש כיתות, כת אחת עמדה לצדו של משה רבינו באמרה "משה אמת ותורתו אמת",

יעמוד על הברכה על אשר נדב לבם להרים תרומת קודש למען הפצת הגליון

<p>ידידינו הר"ר שמעון זאב ויסברג שליט"א</p> <p>לרגל שמחת הולדת נכדו בת לחתנו ידידנו ישראל אריה כהן שליט"א</p> <p>בן ידידנו הר"ר יחזקאל שליט"א</p> <p>ה'ד שיזכו לגולה לתורה לחופה ולמעש'ט ולראות רוב נחת דקדושה!</p>	<p>ידידינו הר"ר אהרן זאב דרוק שליט"א</p> <p>לרגל שמחת הולדת נכדו בת לחתנו ידידנו הר"ר אלימלך רובינשטיין שליט"א</p> <p>בן ידידנו הר"ר ישראל שליט"א</p> <p>ה'ד שיזכו לגולה לתורה לחופה ולמעש'ט ולראות רוב נחת דקדושה!</p>	<p>נתרם לע"נ</p> <p>האשה החשובה</p> <p>מרת שיינא גיטל ע"ה</p> <p>בת הרה"ח רבי אפרים פישל רחזר זצ"ל</p> <p>הנוצח ע"ה המשפחה</p> <p>ת.נ.צ.ב.ה.</p>
--	--	--

הכת השניה עמדה לצדו של קורח, והכת השלישית עמדה מן הצד ולא נטלה חלק במחלוקת באמרה מה חילוק יש אי מור מלכא אי מור מלכא? העיקר שיהיה לנו מלך ונשיא".

"ומאיזו כת הייתה אתה סבי?" שאל אותו בעל ייטב לב. אמר לו רבינו לפליאתו: "אני הייתי מהכת השלישית שעמדה מן הצד". שאל אותו נכדו: "היתכן שראית שחולקים על משה רבינו ולא תבעת עלבונו?!" אמר לו רבינו: "דע לך, שדברים אלו למעלה מהשגתך הם ואינני יכול לגלותם לך". "אולם, הוסיף רבינו, "נענשתי על דבר זה ונגזר עלי שתמיד תהיה עלינו התנגדות, עלי ועל כל יוצאי חלציי!" הפסיר בעל ייטב לב בספרו זאת: "אפילו אעמוד בדד ביער, יקומו עצי היער לעמוד כנגדי..."

הבנה למעשה

כשהרה"ק רבי יעקב מפשעווארסק זיע"א מסר סיפור זה, מסר אותו בשינוי אחד והוא, שכאשר שאל אותו בעל ייטב לב מדוע לא עמד לצדו של משה לתבוע עלבונו, השיב לו רבינו כי משה רבינו היה אז עולה ויורד בעיני העם והיה צריך ביטול והכנעה כדי להאמין בו, לעומת קורח שהיה חכם גדול וצדיק והיה קל להאמין בו! נורא למתבונן!

מעשה

פעם בא יהודי אחד חשוך בניס בטענה אל הרה"ק מסאטמאר זיע"א: הן זקני אף הוא כמותי היה חשוך בניס ובא להתברך אצל זקנכם בעל ישמח משה ואמר לו הישמח משה שיעלה לתורה במפסיר של יום א' של ראש השנה. זקני עשה כדבריו ונושע בפרי בטן. ומאחר שאתם נכדו של הישמח משה מוכרחים אתם להמשיך את ברכתו ולפעול גם עבורי פרי בטן...

הבנה למעשה

הרבי מסאטמאר שמע את טענתו והשיב על אתר: "מה לי ולכם? לכו אל מקום מנוחתו של זקני באוהעל ואמרו לו שהוא מחויב להמשיך את ברכתו! מיד יצא האיש לאוהעל, השתטח על ציון קדשו של רבינו בעל ישמח משה, ומאו והלאה נושע בבנים ובני בנים ההולכים בדרך התורה והמסורה!

זכותו יגן עלינו ועל כל ישראל! אמן!

שבת התרומות והתעלות

בראשות הרב **שמעון שפיצער שליט"א**

בשבת קודש פרשת דברים חזון ד' אב תשפ"ג

במלון בית האלה (עמק האלה ליד בית שמש)

ההרשמה בעולטון 073-372-5609

מחיר: 890 ש"ח

החלטת הוראה כות המועצה.

• ניתן לשנות ערכונים בנוגע לשבת בקו ערכונים הבינאי: 073-347-8404

התאמת השבת זו רבאט אם ברצונך לישל חלק בזאת הודיע ל"י תחילה

מו לפנות לעולטון חשבו 052-745-0202

לתרומות והנצחת שיעור, וכן לקבלת הסיפור דבר יום ביומו, ניתן לפנות ישירות למכון 'הבינה' בדוא"ר info@machonhavincini.com | 60269@gmail.com